

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 28 päivänä maaliskuuta 2023

473/2023

Laki

poikkeusolojen vakuutustakuusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan poikkeusolojen vakuutustakuusta annetun lain (408/2007) 1 §:n 3 momentti sekä 8 ja 14 §,

muutetaan 2–4 §, 6 §:n 1 momentti, 7, 10, 12 ja 13 §, sekä

lisätään lakiin uusi 1 a, 2 a, 3 a–3 c, 4 a, 4 b, 12 a ja 12 b § seuraavasti:

1 luku

Poikkeusolojen vakuutustakuun antaminen

1 a §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *vakuutuslaitoksella* vahinkovakuutustoimintaa harjoittavaa ensivakuutusyritystä, joka on saanut toimiluvan ETA-valtiossa taikka kolmannen maan ensivakuutusyritystä, joka on saanut kotivaltionsa toimivaltaiselta viranomaiselta toimiluvan harjoittaa vahinkovakuutustoimintaa ja jolta, jos sen yhtiöoikeudellinen kotipaikka olisi Euroopan unionin alueella, vaadittaisiin vahinkovakuutustoiminnan harjoittamiseen toimilupa;

2) *vahinkovakuutuksella* vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EY liitteessä I tarkoitettuihin vahinkovakuutusluokkiin kuuluvaa toimintaa;

3) *ETA-valtiolla* Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota;

4) *kolmannella maalla* valtiota, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen;

5) *jälleenvakuutuksella* toimintaa, jossa on kyse sellaisten ensivakuutusriskien hyväksymisestä, jotka vakuutuslaitos on luovuttanut.

2 §

Vakuutustakuun enimmäismäärä ja määrä

Vakuutustakuu haetaan sosiaali- ja terveysministeriöltä. Poikkeusolojen vakuutustakuu annetaan ja siitä johtuvat suoritukset maksetaan euromääräisinä. Valtion vastuun määrä voi olla yhteensä enintään kymmenen miljardia euroa kalenterivuotta kohti.

2 a §

Vakuutustakuun kesto

Poikkeusolojen vakuutustakuu voidaan antaa enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan. Valtion vastuu alkaa valtioneuvoston yleisistunnon poikkeusolojen vakuutustakuun antamista koskevassa päätöksessä määrättyä ajankohtana.

Poikkeusolojen vakuutustakuun päättymisajankohdasta määrätään valtioneuvoston yleisistunnon päätöksessä. Poikkeusolojen vakuutustakuu päättyy ilman erillistä ilmoitusta vakuutustakuun kohteen ensivakuutuksen voimassaolon päättymisajankohtana, jos tämä on päätöksessä määrättyä ajankohtaa aikaisempi.

3 §

Vakuutustakuun kohde

Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettussa vahinkovakuutuksessa vakuutuksen kohteena tai vakuutettuna voi olla:

- 1) kauppa-alue, ilma-alue, ajoneuvo tai raidekulkuneuvo;
- 2) 1 kohdassa tarkoitettussa aluksessa, ajoneuvossa tai raidekulkuneuvossa kuljetettava tavara;
- 3) 1 kohdassa tarkoitettussa aluksessa, ajoneuvossa tai raidekulkuneuvossa työskentelevä henkilö, kun kysymyksessä on työtaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015) tarkoitettu lakisääteinen tapaturmavakuutus;
- 4) 1 kohdassa tarkoitettujen aluksen, ajoneuvon tai raidekulkuneuvon käytöstä aiheutuva vahingonkorvausvastuu;
- 5) väestön toimeentulon tai maan talouselämän turvaamiseksi välttämätön muu etuus.

3 a §

Vakuutuslaitoksen ilmoitusvelvollisuus

Vakuutuslaitoksen, jolle poikkeusolojen vakuutustakuu on myönnetty, on ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle sen ensivakuutuksen, johon poikkeusolojen vakuutustakuussa viitataan, voimassaolon alkaminen ja päättyminen.

3 b §

Suorituksen vaatiminen ja maksupäätös

Poikkeusolojen vakuutustakuuseen perustuva vaatimus esitetään sosiaali- ja terveysministeriölle, joka tekee siitä koskevan päätöksen.

Vakuutuslaitoksen on esitettävä poikkeusolojen vakuutustakuuseen perustuva vaatimus sosiaali- ja terveysministeriölle kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun vakuutuslaitos on saanut tietää vahinkotapahtumasta, josta suoritusta vaaditaan, ja siitä aiheutuneesta vahinkoseuraamuksesta. Vaatimus on kuitenkin esitettävä viimeistään vuoden kuluessa poikkeusolojen vakuutustakuun voimassaolon päättymisestä. Vaatimukseen rinnastetaan ilmoituksen tekeminen sosiaali- ja terveysministeriölle vahinkotapahtumasta. Jos vaatimusta ei esitetä momentissa tarkoitettussa määräajassa, vakuutuslaitos menettää oikeutensa poikkeusolojen vakuutustakuun perusteella tehtävään suoritukseen.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus saada määräämäänsä ajankohtana vakuutuslaitokselta välttämättömät tiedot ja selvitykset vaatimusta koskevan valtion vastuun selvittämiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö tekee vaatimusta koskevan päätöksen saatuaan vakuutuslaitokselta riittävän selvityksen.

3 c §

Vakuutuslaitoksen oikeus luovuttaa tietoja

Jollei tietosuojalaista (1050/2018) muuta johdu, vakuutuslaitos saa vakuutusyhtiölaissa (521/2008) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtioneuvostolle välttämättömiä tietoja poikkeusolojen vakuutustakuuta koskevan hakemuksen käsittelyä ja vakuutustakuun perusteella esitetyn vaatimuksen selvittelyä varten sekä Valtiokonttorille vakuutustakuiden hallinnointia ja valvontaa sekä maksujen suorittamista varten.

4 §

Takuumaksu ja käsittelymaksu

Poikkeusolojen vakuutustakuusta peritään takuumaksu, josta päättää valtioneuvoston yleisistunto ja jonka suuruutta määrättäessä otetaan huomioon takuumaksun vastaavuus suhteessa riskiin, poikkeuksellisten olosuhteiden vakavuus, alueellinen laajuus ja merkitys vahinkovakuutuksen kohteelle tai vakuutetulle sekä muut valtiolle aiheutuvan riskin laatuun ja laajuuteen vaikuttavat seikat. Vallitsevat olosuhteet huomioon ottaen takuumaksua voidaan alentaa tai se voidaan jättää perimättä.

Poikkeusolojen vakuutustakuuta koskevista päätöksistä voidaan periä käsittelymaksu, jonka sosiaali- ja terveysministeriö määrää poikkeusolojen vakuutustakuuasioiden käsittelystä aiheutuvia keskimääräisiä kustannuksia vastaavaksi.

Takuu- ja käsittelymaksu on maksettava yhdessä erässä, laskuun merkittynä eräpäivänä. Määräajassa suorittamatta jääneestä takuu- ja käsittelymaksusta peritään viivästyskorkea korkolain (633/1982) 4 §:n mukaisesti.

4 a §

Harkinta Suomen kansainvälisen aseman perusteella

Sosiaali- ja terveysministeriö voi evätä poikkeusolojen vakuutustakuun perusteella tehtävän suorituksen, jos suorituksella olisi mahdollisia haitallisia vaikutuksia Suomen kansainväliseen asemaan valtioneuvoston päätöksessä määrätyn ehdoin.

4 b §

Valtioneuvoston asetuksenantovaltuudet

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä seuraavista poikkeusolojen vakuutustakuun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuista ehdoista;

- 1) vakuutustakuuta koskevan hakemuksen ja maksuvaatimushakemuksen tekemisestä sosiaali- ja terveysministeriölle ja hakemuksen sisällöstä;
- 2) takuu- ja käsittelymaksun määräytymisestä.

6 §

Kokoonpano

Poikkeusolojen vakuutustakuutoimikunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja vähintään kolme muuta jäsentä. Puheenjohtajalla ja vähintään kahdella muulla jäsenellä on oltava sellainen vakuutustoiminnan tuntemus kuin toimikunnan toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen. Puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla on yksi yhteinen varajäsen. Jäsenelle voidaan määrätä varajäsen tai useita varajäseniä.

Tehtävät

Poikkeusolojen vakuutustakuutoimikunnan tehtävänä on sosiaali- ja terveysministeriön apuna:

- 1) seurata ja arvioida huoltovarmuuteen vaikuttavia tekijöitä 1, 2, 2 a, 3 ja 4 §:n soveltamiseen liittyvissä kysymyksissä;
- 2) arvioida poikkeusolojen vakuutustakuihin sovellettavia yleisiä ehtoja;
- 3) arvioida 4 §:ssä tarkoitetun takuumaksun ja käsittelymaksun perusteita;
- 4) arvioida riskejä, pitää yhteyttä vakuutusenantajiin, vakuutusnottajiin ja viranomaisiin, seurata olosuhteita, poikkeusolojen vakuutustakuun ehtojen noudattamista ja huoltovarmuuden ylläpitämiselle välttämättömien hyödykkeiden varastointia ja tuontitarvetta;
- 5) hoitaa muut sosiaali- ja terveysministeriön määräämät poikkeusolojen vakuutustakuihin liittyvät selvitys-, tutkimus- ja valmistelutehtävät.

Salassapitovelvollisuus

Poikkeusolojen vakuutustoimikunnan puheenjohtajiin, jäseniin, asiantuntijoihin ja muihin toimikunnan tehtäviä hoitaviin sovelletaan, mitä vakuutusyhtiölain 30 luvun 1 §:ssä salassapidosta säädetään.

Rangaistus 1 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Päätöstä on kuitenkin noudatettava heti valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Valtiokonttorin tehtävät ja tiedonsaantioikeus

Valtiokonttorin tehtävänä on:

- 1) hallinnoida ja valvoa poikkeusolojen vakuutustakuita;
- 2) huolehtia 4 §:ssä tarkoitetun takuumaksun ja käsittelymaksun perimisestä;
- 3) suorittaa poikkeusolojen vakuutustakuun perusteella tehtävät maksut.

Vakuutuslaitoksen on toimitettava Valtiokonttorille välttämättömät tiedot vakuutustakuiden hallinnointia varten.

Valtiokonttorin ja Finanssivalvonnan valvontayhteistyö

Valtiokonttori ja Finanssivalvonta toimivat tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä poikkeusolojen vakuutustakuun valvontaa koskevista asioista.

Valtiokonttorilla ja Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen vaihtoa rajoittavien säännösten estämättä oikeus luovuttaa toisilleen tietoja, jotka ovat välttämättömiä niiden 1 momentissa tarkoitetun valvontatehtävän hoitamiseksi.

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Poikkeusolojen vakuutustakuusta on tämän lain säännösten ohella muutoin voimassa, mitä valtion lainanannosta sekä valtioneuvoston ja valtioneuvoston asetuksella (449/1988) säädetään valtioneuvoston vakuutustakuusta. Valtionavustuslain 33–35 § eivät tule sovellettaviksi.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään ja muiden tietojen luovuttamista rajoittavien säännösten estämättä, sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus luovuttaa välttämättömiä tietoja valtioneuvostolle, Finanssivalvonnalle ja Valtiokonttorille niiden tässä laissa, Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008) tai vakuutustoimintaa koskevissa laeissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ja Huoltovarmuuskeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tietojen vaihtoa rajoittavien säännösten estämättä oikeus luovuttaa toisilleen tietoja, jotka ovat välttämättömiä tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi ja huoltovarmuuden turvaamiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ja poikkeusolojen vakuutustakuutoimikunnalle on salassapitosäännösten ja muiden tietojen vaihtoa rajoittavien säännösten estämättä oikeus luovuttaa toisilleen tietoja, jotka ovat välttämättömiä niiden tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Jos eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämistä annetussa laissa (659/1967) on tästä laista poikkeavia säännöksiä, niitä sovelletaan tämän lain asemasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2023.

Helsingissä 23.3.2023

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen